

ศึกษาการดำเนินงานแนะแนวในโรงเรียนมัธยมศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 ปทุมธานี-สระบุรี

A STUDY OF GUIDANCE PERFORMANCE IN SECONDARY SCHOOLS
UNDER THE SECONDARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 4,
PATHUM THANI-SARA BURI

นงนุช สิงห์ทอง¹ ฐิติพร พิชญกุล² และอระสา จรุงธรรม¹
Nongnut Singphotong¹, Thitiporn Pichayakul², and Orasa Jaruntham¹

¹หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ จังหวัดปทุมธานี

²หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ จังหวัดปทุมธานี

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการดำเนินงานแนะแนวในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 ปทุมธานี-สระบุรี และเปรียบเทียบการดำเนินงานแนะแนวในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 ปทุมธานี-สระบุรี จำแนกตามจังหวัดที่ตั้งของโรงเรียนและขนาดของโรงเรียน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม โดยสอบถามครูโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 ปทุมธานี-สระบุรี จำนวนทั้งสิ้น 336 คน วิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้ค่าสถิติ การแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสถิติ t-test แบบ Independent

ผลการศึกษาพบว่า

1. การดำเนินงานแนะแนวในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 4 ปทุมธานี-สระบุรี โดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ด้านงานป้องกัน ส่งเสริม พัฒนา ช่วยเหลือ รองลงมา ได้แก่ ด้านงานสารสนเทศ ด้านงานติดตามและประเมินผล และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ด้านงานศึกษารวบรวมข้อมูล และด้านงานให้คำปรึกษา

2. ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า โรงเรียนมัธยมศึกษาที่ตั้งอยู่ในจังหวัดต่างกัน มีการดำเนินงานแนะแนวในโรงเรียนมัธยมศึกษาในภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า สภาพการดำเนินงานแนะแนวในโรงเรียนมัธยมศึกษา มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ยกเว้น ด้านงานป้องกัน ส่งเสริม พัฒนา ช่วยเหลือ ไม่มีความแตกต่างกัน และโรงเรียนมัธยมศึกษาที่มีขนาดแตกต่างกันมีการดำเนินงานแนะแนวในโรงเรียนมัธยมศึกษาในภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า

การดำเนินงานแนะแนวในโรงเรียนมัธยมศึกษา มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทุกด้าน

ABSTRACT

The purpose of this study was twofold. First, it aimed to study the guidance performance in secondary schools under the Secondary education service area office 4; second, to compare guidance performance in secondary schools under the Secondary education service area office 4 according to the school location area and the school size. The data were collected by 5 rating-scale questionnaires. The subject consisted of 336 teachers in secondary schools under the Secondary education service area office 4. The data were analyzed by SPSS program, frequency, percentage, mean, standard deviation and t-test (independent)

The results revealed that:

1. A study of guidance performance in secondary schools under the Secondary education service area office 4 was at a high level as a whole and in each aspect namely protection, encouragement, development and helping were at the highest performance. Information, follow-up and evaluation were at the second highest performance. A study of collecting information and guidance were at the lowest performance.

2. The result of testing the hypothesis revealed that the schools which located in different provinces had significantly different state of guidance performance in secondary schools at the .05 level as a whole and in each aspect. However the aspects of protection, encouragement, development and helping were not different. The secondary schools which had different number of students possessed significantly different state of guidance performance at the .05 level as a whole and in each aspect as well.

คำสำคัญ

การดำเนินงาน งานแนะแนว มัธยมศึกษา

ความสำคัญของปัญหา

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มีเจตนารมณ์ที่เน้นการจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิตสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ซึ่งสอดคล้องกับหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2544 ที่มุ่งพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ เป็นคนดี มีปัญญา มีความสุข และมีความเป็นไทยมีศักยภาพในการศึกษาต่อ

และประกอบอาชีพ จากความมุ่งหมายและหลักการดังกล่าวจะเห็นว่ามีความสัมพันธ์กับหลักการ
แนะแนว ที่มุ่งเสริมสร้างผู้เรียนให้มีคุณภาพเหมาะสมตามความแตกต่างระหว่างบุคคลค้นพบและ
พัฒนาศักยภาพของตน มีทักษะการดำเนินชีวิต มีวุฒิภาวะทางอารมณ์ จริยธรรม รู้จักเรียนรู้ใน
เชิงพหุปัญญา รู้จักคิด ตัดสินใจ แก้ปัญหาในช่วงวิกฤติ วางแผนการศึกษาต่อและพัฒนาตนเองสู่โลกอาชีพ
และการมีงานทำรวมทั้งดำเนินชีวิตอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข (กรมวิชาการ, 2546) การแนะแนว คือ
การช่วยบุคคลให้สามารถช่วยตนเองได้ (Help Him to Help Himself) กล่าวคือ สามารถตัดสินใจได้
ด้วยตัวเอง ปรับตัวได้อย่างเหมาะสม และพัฒนาตนเองได้อย่างเต็มที่ทุกด้าน (ประสาน ทิพย์ธารา,
ม.ป.ป.) โดยเริ่มตั้งแต่ชั้นอนุบาลค้นหาวิธีการทุกอย่าง ช่วยให้เขาพัฒนาไปจนถึงที่สุดตามความถนัด
ความต้องการ ความสามารถและความสนใจของเขา และเชื่อว่าผู้ให้คำปรึกษาจะช่วยเหลือได้ตามลำพัง
แต่ควรจะเป็นตัวเชื่อมประสานให้บุคลากรทุกฝ่ายในสถานศึกษามีส่วนร่วม (ลักขณา สรวิวัฒน์, 2543)
ทำให้ผู้เรียนรู้จักและเข้าใจตนเองอย่างถูกต้องรู้ขีดความสามารถของตนเองและยอมรับสภาพของ
ตนเองได้ และพัฒนาตนเองได้เต็มศักยภาพในทุกๆ ด้านทั้งในด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และจิตใจ
มีทักษะและวิจรรณญาณในการตัดสินใจ สามารถแก้ไขปัญหาได้ด้วยตนเองอย่างชาญฉลาด และ
วางแนวทางในการดำเนินชีวิตได้อย่างเหมาะสม สามารถปรับตัวเข้ากับบุคคล และสิ่งแวดล้อมได้เป็น
อย่างดี เป็นสมาชิกที่ดีมีประโยชน์ต่อครอบครัวและสังคม (ธีระ ชัยยุทธยรรยง, 2544) โดยเฉพาะ
ในระดับมัธยมศึกษาเป็นระดับที่อยู่ในวัยรุ่นที่ต้องพัฒนาการสู่วัยผู้ใหญ่ เด็กส่วนมากมีปัญหาในวัยรุ่นนี้
ถ้าหากว่าบุคคลผ่านพ้นอุปสรรคต่างๆ ในวัยนี้ไปได้ ก็เกือบสรุปได้ว่าเขาประสบความสำเร็จในชีวิตไป
แล้วประมาณหนึ่งในสามของชีวิต เพราะระดับมัธยมศึกษา เด็กกำลังจะดำเนินไปสู่การเลือกอาชีพ
ซึ่งการเลือกอาชีพเป็นการวางรากฐานที่ดีสำหรับอนาคต

ปัจจุบันการดำเนินงานแนะแนวในโรงเรียนยังไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควรเนื่องจาก
ปัญหาและอุปสรรคนานัปการ เช่น ขาดการส่งเสริมสนับสนุนอย่างจริงจังจากผู้บริหารการศึกษาทุก
ระดับ ขาดแคลนบุคลากรแนะแนว ขาดการบริหารจัดการ ขาดแคลนงบประมาณและอุปกรณ์
เครื่องมือที่จำเป็นทางการแนะแนว ขาดความร่วมมืออย่างจริงจังจากบุคลากรฝ่ายต่างๆ ทั้งภายในและ
นอกสถานศึกษา และขาดการประชาสัมพันธ์ ทำให้ประชาชนทั่วไปยังมองไม่เห็นคุณค่า และความ
จำเป็นของการแนะแนว (นิรันดร์ จุลทรัพย์, 2551)

ดังนั้น เพื่อให้การดำเนินงานแนะแนวในโรงเรียนเกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นหน่วยงานที่มีหน้าที่โดยตรงในการจัดการศึกษา
ขั้นพื้นฐาน เป็นการจัดการศึกษาภาคบังคับและเป็นพื้นฐานในการพัฒนาประเทศชาติ มีสำนักงานเขต
พื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากระจายไปทุกจังหวัดทั่วประเทศ รวม 42 เขตพื้นที่การศึกษาเป็นผู้รับ
สนองนโยบายการปฏิบัติลงไปสู่โรงเรียน ปัจจุบันโรงเรียนที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานในสังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 ปทุมธานี-สระบุรี มีจำนวนทั้งหมด 42 โรงเรียน อยู่ในพื้นที่
ปริมณฑลรอบนอกกรุงเทพมหานคร สภาพเศรษฐกิจอยู่ในลักษณะกึ่งเมืองกึ่งชนบทผสมผสานกัน
ประชากรส่วนใหญ่ย้ายถิ่นฐานเข้ามาอาศัย เนื่องจากมีชุมชนและศูนย์การค้าที่สำคัญหลายแห่งและ
อยู่ใกล้กับส่วนราชการที่สำคัญ ใกล้กับนิคมอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ ใกล้กับศูนย์ปฏิบัติการ
วัดพระธรรมกาย ใกล้กับตลาดไท และมีบ้านจัดสรรจำนวนมาก ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญที่ก่อให้เกิดการ
ปรับตัวของคนในชุมชน เพื่อให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมในปัจจุบันและอนาคต สอดคล้องกับ

สภาพแวดล้อมและความต้องการของท้องถิ่น โรงเรียนจึงเป็นองค์กรที่สำคัญที่สุดในการนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติในรูปของการจัดการเรียนการสอนโดยมีเป้าหมายสูงสุด เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร โดยเริ่มจากผู้บริหารต้องมีบทบาทเป็นทั้งผู้เริ่ม ผู้สนับสนุน ผู้ส่งเสริม ผู้แก้ปัญหา และผู้ให้คำปรึกษาแก่บุคลากร รวมทั้งมีการประสานความร่วมมือกับครูแนะแนว ครูประจำชั้น ครูทั่วไป ผู้ปกครอง และผู้นำชุมชน ในการกำหนดบทบาทความรับผิดชอบร่วมกัน เพื่อให้การดำเนินงานแนะแนวประสบผลสำเร็จตามความมุ่งหวัง

จากสภาพข้อมูลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงต้องการศึกษาสภาพการดำเนินงานแนะแนวในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 ปทุมธานี-สระบุรี เพื่อนำผลการศึกษามาใช้เป็นข้อมูลในการวางแผนพัฒนา ปรับปรุงสภาพการดำเนินงานแนะแนวในโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

โจทย์วิจัย / ปัญหาวิจัย

1. โรงเรียนมัธยมศึกษาที่ตั้งอยู่ในจังหวัดต่างกัน มีการดำเนินงานแนะแนวในโรงเรียนแตกต่างกันหรือไม่
2. โรงเรียนมัธยมศึกษาที่มีขนาดต่างกัน มีการดำเนินงานแนะแนวในโรงเรียนแตกต่างกันหรือไม่

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาการดำเนินงานแนะแนวในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 4 ปทุมธานี-สระบุรี
2. เพื่อเปรียบเทียบการดำเนินงานแนะแนวในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 ปทุมธานี-สระบุรี จำแนกตามจังหวัดที่ตั้งของโรงเรียนและขนาดของโรงเรียน

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย
ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ ครูในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 ปทุมธานี-สระบุรี จำนวน 42 โรงเรียน จำนวน 2,660 คน
กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ ครูในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 ปทุมธานี-สระบุรี โดยการกำหนดกลุ่มตัวอย่าง จากตารางสำเร็จรูปของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan อ้างถึงในยุท โกยวรรณ์, 2545) และสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิตามขนาดของโรงเรียนได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 336 คน
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามที่ผู้ศึกษาร่างขึ้นเอง แบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ
ตอนที่ 1 เป็นข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีต่อการดำเนินการแนะแนวในโรงเรียน ตามแนวทางของกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ มีภารกิจงาน 5 งาน ลักษณะของเครื่องมือเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scales) 5 ระดับ ตามวิธีของลิเคิร์ท (Liker Scales) ได้แก่ ปฏิบัติมากที่สุด ปฏิบัติมาก ปฏิบัติปานกลาง ปฏิบัติน้อย และปฏิบัติน้อยที่สุด แบบสอบถามแบ่งเป็น 5 งาน คือ 1) งานศึกษารวบรวมข้อมูล 2) งานสารสนเทศ 3) งานให้คำปรึกษา 4) งานป้องกัน ส่งเสริม พัฒนา ช่วยเหลือ และ 5) งานติดตามและประเมินผล

3. การสร้างและการหาคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง

การสร้างเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

3.1 ศึกษาหลักการสร้างแบบสอบถามสอบถาม กำหนดขอบเขตของเนื้อหาที่จะสร้างแบบสอบถาม รวมทั้งสัดส่วนจำนวนข้อคำถามในแต่ละขั้นตอน แล้วนำแบบสอบถามที่สร้างเสนอขอความเห็นจากอาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อปรับปรุงแก้ไขความเหมาะสม

3.2 การหาความเที่ยงตรง (Validity) เป็นการหาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา โดยนำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วให้ผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน ประเมินค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบสอบถามฉบับนี้มีค่า 0.6 ขึ้นไปจึงนำไปใช้ทั้งหมด โดยมีรายละเอียดของค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) คือ

ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ที่มีค่า	1.00	จำนวน	30 ข้อ
ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ที่มีค่า	0.80	จำนวน	7 ข้อ
ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ที่มีค่า	0.60	จำนวน	5 ข้อ

3.3 นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try Out) กับครูผู้สอนในโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 ปทุมธานี-สระบุรี ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง แล้วนำมาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.94

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

4.1 ขออนุญาตราชการจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระราชูปถัมภ์ ไปยังสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 ปทุมธานี-สระบุรี เพื่อทำหนังสือขอความร่วมมือตามสายบังคับบัญชาไปยังกลุ่มตัวอย่าง คือ ครูผู้สอนในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 4 ปทุมธานี-สระบุรี เพื่อจะได้ให้ความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

4.2 ส่งแบบสอบถามด้วยตนเองไปยังโรงเรียน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 ปทุมธานี-สระบุรี ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

4.3 เก็บรวบรวมแบบสอบถามด้วยตนเองจากโรงเรียนสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 4 ปทุมธานี-สระบุรี ตรวจสอบแบบสอบถามที่สมบูรณ์และจำนวนตามที่ต้องการแล้วนำมาวิเคราะห์ สถิติตามที่กำหนด โดยปรึกษาคณะกรรมการที่ปรึกษาภาคนิพนธ์ ขอคำแนะนำเป็นระยะตลอดเวลา นำข้อมูลจากผลการวิเคราะห์ทางสถิติไปบรรยายและอภิปรายผล ต่อไป

5. การวิเคราะห์ข้อมูล หลังจากรวบรวมข้อมูลแบบสอบถามได้แล้วผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

5.1 หาค่าความถี่และค่าร้อยละจากข้อมูลในแบบสอบถาม ตอนที่ 1

5.2 หาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานในแบบสอบถาม ตอนที่ 2 การแปรความหมายคะแนน ได้กำหนดเกณฑ์ความหมายของคะแนนโดยอาศัยแนวคิดของ Best (1978)

5.3 เปรียบเทียบสภาพการดำเนินงานแนะแนวในโรงเรียนมัธยมศึกษา จำแนกตามจังหวัดและขนาดโรงเรียน

6. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้ศึกษาวิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ โดยใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

6.1 ค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าคะแนนเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

6.2 สถิติที่ใช้ทดสอบสมมติฐาน เปรียบเทียบสภาพการดำเนินงานแนะแนวในโรงเรียนมัธยมศึกษาตามจังหวัด และขนาดของโรงเรียน โดยใช้สถิติ t-test แบบ Independent

ผลการวิจัย

1. ระดับการดำเนินงานแนะแนวในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 4 ปทุมธานี-สระบุรี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าทุกด้าน มีระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านงานป้องกัน ส่งเสริมพัฒนา ช่วยเหลือ ด้านงานสารสนเทศ ด้านงานติดตามและประเมินผล และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านงานศึกษารวบรวมข้อมูล และด้านงานให้คำปรึกษา

2. ผลการเปรียบเทียบสภาพการดำเนินงานแนะแนวในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 4 ปทุมธานี-สระบุรี พบว่า

2.1 โรงเรียนมัธยมศึกษาที่ตั้งอยู่ในจังหวัดแตกต่างกัน มีการดำเนินงานแนะแนวในโรงเรียนมัธยมศึกษาในภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า การดำเนินงานแนะแนวในโรงเรียนมัธยมศึกษา มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ยกเว้น ด้านงานป้องกัน ส่งเสริม พัฒนา ช่วยเหลือ ไม่มีความแตกต่างกัน

2.2 โรงเรียนมัธยมศึกษาที่มีขนาดแตกต่างกัน มีการดำเนินงานแนะแนว ในโรงเรียนมัธยมศึกษาในภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่าการดำเนินงานแนะแนวในโรงเรียนมัธยมศึกษา มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทุกด้าน

อภิปรายผล

จากผลการศึกษาการดำเนินงานแนะแนวในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 4 ปทุมธานี-สระบุรี มีประเด็นสำคัญที่ผู้วิจัยนำมาอภิปรายผลดังนี้

1. การดำเนินงานแนะแนวในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 4 ปทุมธานี-สระบุรี โดยภาพรวมและรายด้านทั้ง 5 ด้าน คือ ด้านงานศึกษารวบรวมข้อมูล งานสารสนเทศ งานให้คำปรึกษา งานป้องกัน ส่งเสริมพัฒนาช่วยเหลือ และงานติดตามและประเมินผล มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ (วัชรา จินตสนธิ, 2548) ได้ศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารจัดการแนะแนวระดับช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนมัธยมศึกษาของรัฐ

กรุงเทพมหานคร พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้ประสานงานแนะแนวและผู้ที่เกี่ยวข้องในสถานศึกษา มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับ (ศิริลักษณ์ วงษ์จันทร์หาญ, 2545) ได้ศึกษาการบริหารงานแนะแนวตามการรับรู้ของผู้บริหารและครูแนะแนวในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร พบว่า มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มีเจตนารมณ์ที่เน้นการจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญาความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข จึงทำให้ผู้บริหารสถานศึกษาเห็นความสำคัญในภาระงานแนะแนวและต้องดำเนินงานแนะแนวให้เป็นรูปธรรม จึงเป็นทั้งผู้เริ่ม ผู้สนับสนุน ผู้ส่งเสริม ผู้แก้ปัญหา และผู้ให้คำปรึกษาแก่บุคลากร รวมทั้งเป็นผู้ประสานความร่วมมือกับครูแนะแนว ครูประจำชั้น ครูทั่วไป ผู้ปกครอง และผู้นำชุมชน ในการกำหนดบทบาทความรับผิดชอบร่วมกัน ทำให้การดำเนินงานแนะแนวมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

2. ผลการเปรียบเทียบการดำเนินงานแนะแนวในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 4 ปทุมธานี-สระบุรี จำแนกตามจังหวัดที่ตั้งของโรงเรียน พบว่า ครูที่สอนในโรงเรียนมัธยมศึกษาที่ตั้งอยู่ในจังหวัดต่างกัน มีสภาพการดำเนินงานแนะแนวในโรงเรียนมัธยมศึกษาโดยภาพรวมแตกต่างกัน โรงเรียนที่ตั้งอยู่ในจังหวัดปทุมธานี มีระดับปฏิบัติมากกว่าโรงเรียนที่ตั้งอยู่ในจังหวัดสระบุรี ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าครูที่สอนในโรงเรียนจังหวัดปทุมธานีและจังหวัดสระบุรี มีภาระงานที่รับผิดชอบและมีปัญหาในการจัดบริการแนะแนวแต่ละบริการแตกต่างกัน

3. ผลการเปรียบเทียบการดำเนินงานแนะแนวในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 4 ปทุมธานี-สระบุรี จำแนกตามขนาดของโรงเรียน พบว่า โดยภาพรวมและรายด้านแตกต่างกัน โรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลางและโรงเรียนขนาดใหญ่ มีระดับการปฏิบัติในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารสถานศึกษา ครูแนะแนว และครูผู้สอนจบการศึกษาหรือเคยผ่านการอบรมด้านการแนะแนว มีความรู้ความเข้าใจและทราบเทคนิคใหม่ๆ ในการดำเนินงานแนะแนว จึงทำให้การดำเนินงานแนะแนวในสถานศึกษาเป็นระบบและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยในการศึกษาการดำเนินงานแนะแนวในโรงเรียนมัธยมศึกษาของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 4 ปทุมธานี-สระบุรี ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ควรมีการจัดบันทึกการให้คำปรึกษาแก่นักเรียนทุกครั้งอย่างละเอียด เพราะเมื่อมีการประชุมผู้ปกครองหรือเยี่ยมบ้านนักเรียน ครูสามารถนำข้อมูลที่ได้นบันทึกไว้แจ้งให้ผู้ปกครองนักเรียนได้ทราบถึงปัญหาหรือพฤติกรรมนักเรียนขณะอยู่ที่โรงเรียน เพื่อร่วมกันหาทางปรับปรุงแก้ไข

2. ควรจัดทำตารางนัดหมายเพื่อให้คำปรึกษาแก่นักเรียน เพื่อครูและนักเรียนจะได้พบปะพูดคุยกันในปัญหาต่างๆ ที่นักเรียนสงสัยและไม่เข้าใจ เพื่อให้สามารถแก้ไขปัญหาต่างๆ ได้ ทั่วถึงกัน

3. ควรมีการสำรวจความต้องการของนักเรียนที่มีต่อการแนะแนว ก่อนที่จะวางโครงการจัดกิจกรรมต่างๆ เพื่อให้การดำเนินงานแนะแนวมีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาถึงปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินงานด้านงานศึกษารวบรวมข้อมูล และดำเนินงานให้คำปรึกษาที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดว่ามาจากสาเหตุใด เพื่อนำข้อมูลมาพัฒนาให้มีประสิทธิภาพต่อไป
2. ควรศึกษาการดำเนินงานแนะแนวของโรงเรียนในพื้นที่การศึกษาอื่นๆ เพื่อให้ทราบข้อเท็จจริงของปัญหาที่เกิดขึ้น และนำมาเป็นแนวทางในการแก้ปัญหาการทำวิจัย ของโรงเรียนให้บรรลุผลสำเร็จต่อไป
3. ควรมีการศึกษาการดำเนินงานแนะแนวในโรงเรียน ตามความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียน

บรรณานุกรม

- กรมวิชาการ. (2546). **คู่มือการบริหารจัดการแนะแนว**. กรุงเทพฯ: ครูสภาลาดพร้าว.
- ธีระ ชัยยุทธยรรยง. (2544). การแนะแนว: กลไกสู่การปฏิรูปการเรียนรู้. **วารสารวิชาการ**. 4(10): 13.
- นิรันดร์ จุลทรัพย์. (2551). **การแนะแนวเบื้องต้น**. พิมพ์ครั้งที่ 3. สงขลา: มหาวิทยาลัยทักษิณสงขลา.
- ประสาน ทิพย์ธารา. (ม.ป.ป.). **การแนะแนวเบื้องต้น**. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- ยุทธ ไกยวรรณ. (2545). **พื้นฐานการวิจัย**. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- ลักขณา สริวัฒน์. (2543). **การแนะแนวเบื้องต้น**. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- วัชรา จินตสนธิ. (2548). **สภาพและปัญหาการบริหารจัดการแนะแนวระดับช่วงชั้นที่ 4**
โรงเรียนมัธยมศึกษาของรัฐ. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ศิริลักษณ์ วงษ์จันทร์หาญ. (2545). **การบริหารงานแนะแนวตามการรับรู้ของผู้บริหาร**
และครูแนะแนวในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร.
วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- Best, A. (1978). **Research in Education**. 3rded. Englewood Cliffs : Prentice-Hall.